

РЕАЛІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЗА ПРОЦЕСОМ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

Постановка проблеми. Контроль за процесом виробничої практики має досить важливе значення для поліпшення якості підготовки кваліфікованих робітників, зокрема швейного профілю, оскільки передбачає перевірку стану навчально-виховного процесу на підприємстві та вироблення заходів із усунення недоліків, своєчасне попередження помилок та недоліків у організації виробничої практики та методики проведення занять, виявлення передового педагогічного досвіду майстрів виробничого навчання та наставників і визначення шляхів його впровадження в практику, оцінку змісту і способів надання методичної допомоги майстрам виробничого навчання та наставникам.

У зв'язку з цим набуває першорядного значення звернення до накопиченого в історії педагогічної думки досвіду організації та реалізації контролю, зокрема під час проведення для учнів професійно-технічних училищ виробничої практики на підприємствах швейної галузі. Вектор нашого дослідження спрямований на період другої половини ХХ століття, що характеризувався підвищенням рівня якості навчально-виховного процесу (використання різних форм організації виробничої практики, проведення на підприємствах шкіл передових методів праці для учнів, покращення методики інструктажу учнів), проведенням методичної роботи в навчальних закладах із приводу поліпшення процесу виробничої практики, здійсненням систематичного контролю за роботою учнів тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи організації виробничої практики представлено в монографічних виданнях та методичних посібниках українських і російських учених С.Я. Батишева, Г.Т. Грецької, В.А. Панкратової, В.О. Скакуна, В.М. Сурікова, О.І. Титова, І.І. Труханова, М.О. Шамкова та ін. Окремі аспекти реалізації контролю під час виробничої практики знайшли відбиття в працях Ю.П. Белова, М.А. Горяїнова, М.Г. Колесника, З.В. Рогушиної, О.Г. Соколова та ін. У зазначених вище дослідженнях підкреслюється надзвичайно важлива роль контролю в навчально-виховному процесі.

Постановка завдання. Мета нашої статті – схарактеризувати існуючу систему контролю виробничої практики у другій половині ХХ століття, розкрити основні заходи, що поліпшували його якість, схарактеризувати діяльність інспектора, керівників навчального закладу, майстра виробничого навчання щодо здійснення контролю.

Виклад основного матеріалу. Проведений аналіз свідчить, з одного боку, про застосування у досліджуваній період системи контролю, функціонування якої забезпечувало доцільне та ефективне здійснення навчально-виховного процесу під час виробничої практики. З іншого боку, у досліджуваній період мало місце і недосконале проведення контролю, що спричиняло значне погіршення якості виробничої практики. Наприклад, у наказі обласного управління професійно-технічної освіти при Раді Міністрів Української РСР акцентується увага на тому, що обласними управліннями була послаблена вимогливість до керівників навчальних закладів, не надавалась необхідна допомога в організації навчально-виховного процесу [18, арк. 6].

У результаті керівники окремих училищ України недостатньо здійснювали контроль за навчально-виховною роботою: мало цікавились змістом занять з учнями, рідко відвідували теоретичні та виробничі заняття, внаслідок чого майстри виробничого навчання та викладачі незадовільно готувалися до уроків і проводили їх на низькому рівні.

Такого роду приклади знаходимо і у довідці про хід виконання постанов Президії Верховної Ради України СРСР від 22 червня 1977 року „Про стан і міри щодо поліпшення підготовки робітника високої кваліфікації в професійно-технічних навчальних закладах у республіці в світлі рішень XXV з'їзду КПРС” [14, арк. 42-43]. У даному документі зазначено, що директор ТУ №2 м. Харкова, яке готувало кваліфікованих робітників для Мінлегпрома УРСР, за січень та лютий 1978 року замість запланованих 10 занять, відвідав лише 4, при цьому їх проведення було проаналізовано на низькому рівні, не надавались інформація про використання методів виробничого навчання, застосовану структуру навчально-виробничого заняття, не містилось конкретних висновків та пропозицій.

Відсутність контролю свідчило про халатне ставлення керівництва закладу до своїх посадових обов'язків, що викликало відповідне ставлення і підлеглих до здійснення своєї професійної справи. Цей факт підтверджують данні всесоюзного науково-дослідного інституту профтехосвіти згідно яких всього 7% свого тижневого часу директори профтехучилищ витрачали на відвідування та аналіз уроків, заступники з навчально-виробничої роботи – 6,5%, що недостатньо для ефективного впливу та доцільного корегування навчального процесу [8, с. 133].

Неякісний контроль спричиняв і неякісну працю інженерно-педагогічних працівників, що відбивалось на результативності навчального процесу і вимагало обов'язкового проведення систематичного контролю та глибокого аналізу виконаної роботи. З метою посилення контролю та поліпшення керівництва організацією навчального процесу в профтехучилищах, як свідчить вивчення історико-педагогічної літератури [8, с. 144], в держкомітетах з профтехосвіти були утворені структурні підрозділи, а до штатів місцевих управлінь введено посади інспекторів, які контролювали діяльність середніх профтехучилищ.

Такі заходи дали змогу за кожним типом навчальних закладів закріпити інспекторів, що надавало можливість досконало вивчати навчальну документацію та організацію навчального процесу в закладах профтехосвіти.

Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що у досліджуваній період контроль за змістом, організацією та якістю навчально-виховної роботи майстра виробничого навчання у професійно-технічних навчальних закладах здійснювали директор навчального закладу, його заступник із навчально-виробничої роботи та старший майстер. Сам же майстер виробничого навчання безпосередньо контролював виконання програми виробничого навчання, успішність та присутність учнів на заняттях, а також оцінював якість їхніх робіт, під час виробничої практики забезпечував з відповідальними робітниками підприємства технічний контроль, прийом та облік виконаних учнями робіт згідно порядку, встановленому на підприємстві [9;10].

Підтвердженням вищевикладеного може слугувати зміст звіту Дніпропетровського обласного управління „Про підсумки навчальної роботи технічних училищ за 1979-1980 н. р.”, в якому зазначено, що контроль за працею учнів ТУ №3, ТУ №8 (швейників) під час виробничої практики систематично здійснювався майстрами виробничого навчання, періодично керівництвом училищ, а також інспекторами обласного управління [17, арк. 43].

Інспектування виробничої практики на підприємствах та інших організаціях проводилось з метою вивчення та перевірки її організації, ступеня опанування учнями сучасної техніки, технології та високопродуктивних методів праці, застосування на практиці досвіду новаторів виробництва, а також рівня постановки внутрішньоучилищного контролю за станом виробничої практики для учнів з боку керівництва навчальних закладів.

Так, згідно з матеріалами довідки „Про стан перевірки виробничої практики учнів міських професійно-технічних училищ у цехах підприємств і на будівництвах Харківським обласним управлінням професійно-технічної освіти” у 1964 році за станом організації виробничої практики був проведений плановий контроль. У результаті цього контролю здійснено 15 тематичних інспекторських перевірок, що сприяло правильній організації та проведенню виробничої практики учнів у цехах підприємства.

Крім того, 15 квітня 1964 року обласне управління своїм листом зобов'язало керівництво училищ ретельно вивчати на місцях навчально-виробничі та житлово-побутові умови учнів у період виробничої практики і заборонило направляти їх за межі області та міста без його відома [11, арк. 14].

У статистичному звіті „Про підсумки навчально-виховної роботи училищ Луганської області за 1968-1969 н. р.” також констатується, що для надання практичної допомоги та здійснення контролю за виконанням навчальних планів та програм, проведенням навчальної та виховної роботи під час виробничої практики, інспекторами відділу училищ за 1968-1969 навчальний рік було проведено 36 фронтальних та 164 тематичні перевірки. За результатами цих перевірок приймалися конкретні міри щодо поліпшення роботи, розроблялись заходи по усуненню недоліків [12, арк. 195].

Необхідно зазначити, що інспектування виробничої практики відбувалось досить ретельно. Так, інспекторами позитивно оцінювалось проведення для учнів виробничої практики в цехах підприємств, оснащених сучасним обладнанням, з високим рівнем організації праці, а також своєчасною оплатою праці учнів, виконання підприємствами обов'язків, що передбачені типовим договором, наявність спільних наказів училища та базового підприємства про закріплення за учнями наставників з числа кваліфікованих робітників, передовиків або новаторів виробництва, якісне проведення навчальних занять з учнями, здійснення контролю робітниками підприємства і майстрами виробничого навчання за діяльністю учнів та результатами їхньої роботи, забезпечення навчального процесу навчально-програмною та плануючою документацією, відповідність знань, вмінь та навичок учнів вимогам кваліфікаційної характеристики.

Однак, у реальній практиці мали місце і недоліки, серед яких особливо часто підкреслювалось недосконале проведення обласним управлінням профтехосвіти та керівництвом училищ підготовчої роботи до майбутньої виробничої практики, недостатня організація вивчення положень, рекомендацій з питань виробничої практики та слабкий контроль за розробкою навчальними закладами детальних програм до виробничої практики, недосконалість або відсутність програм виробничої практики, графіків переміщення учнів по робочих місцях, не обов'язкове опанування та використання учнями в процесі праці передових методів та прийомів праці, неповне завантаження учнів роботою або її невідповідність вимогам програми виробничої практики, не достатня увага майстрів виробничого навчання та керівників училищ до забезпеченості учнів робочими місцями, технологічною документацією, інструментами, неякісне оформлення договорів про виробничу практику з підприємствами, в яких не відображались питання регламентуючі роботу учнів на сучасному обладнанні, іноді спостерігалась відсутність пунктів про

необхідність забезпечення учнів робочими місцями і роботою у відповідності з рівнем кваліфікації; розподілення учнів для проходження виробничої практики на значну кількість підприємств, недосконалість та недостатність внутрішньоучилищного контролю [11, арк. 16; 16, арк. 26, 19, арк. 79].

Позитивної оцінки, на наш погляд, заслуговує те, що результати інспекторських перевірок обговорювались на навчально-методичних нарадах в управлінні з участю керівників училища, оскільки це підвищувало їхню відповідальність за якість проведення практики, завдяки чому ними втілювались всі необхідні заходи для покращення процесу навчання.

Отже, інспекторський контроль передбачав виявлення позитивних та негативних сторін проведення виробничої практики, ґрунтовний аналіз існуючих фактів, а також надання необхідних рекомендацій, щодо усунення суттєвих недоліків з метою удосконалення організації навчально-виховного процесу у цей період.

У ході наукового пошуку встановлено, що поряд із зовнішнім контролем, не менш вагоме значення для ефективної організації виробничої практики відігравав і внутрішньоучилищний контроль, який передбачав організаційну роботу директора училища, його заступників, старшого майстра, а також керівників практикою від підприємства. Контролююча діяльність зазначених осіб спрямовувалась на відвідування занять, перевірку навчально-плануючої та обліково-звітної документації, організації праці учнів, а також якості їхніх знань та вмінь. У результаті чого керівники училища встановлювали причини недоліків у роботі майстрів виробничого навчання, наставників, накресливали разом з ними шляхи та засоби поліпшення навчальної роботи, допомагали в удосконаленні педагогічної майстерності, сприяли впровадженню у навчальний процес передових методів та прийомів навчання.

Позитивною тенденцією, як свідчить аналіз педагогічної журналістики досліджуваного часу [4, с. 27], також виступало і те, що хід проведення виробничої практики знаходився під контролем не тільки керівників училища та підприємства, а також самих викладачів спеціальних дисциплін, які при відвідуванні об'єкту виробничої практики звертали увагу на сформованість культури праці учнів, проводили консультації щодо виконання ними письмових робіт з кваліфікаційного іспиту.

У ході дослідження встановлено, що одним із важливих напрямків контролю була перевірка навчально-плануючої та обліково-звітної документації. Так, наприклад, під час контролю виконання навчальних програм, керівники училища та робітники відділу технічного навчання підприємства звертали увагу на повне використання фонду навчального часу при здійсненні навчально-виробничих робіт, що передбачалось програмою виробничої практики. Із матеріалів звіту майстра виробничого навчання керівництво училища отримувало інформацію про роботу групи на робочих місцях і в бригадах, про ступінь виконання програми виробничої практики, а також про результати роботи учнів, їхній заробіток, поведінку, участь у громадському житті колективів підприємства тощо.

У ході аналізу навчальних занять, перевіряючим розглядався рівень досягнення поставлених цілей та завдань, зверталась увага на структуру заняття та зміст навчального матеріалу, на доцільне використання майстром виробничого навчання чи наставником методів навчання й виховання. Відомо, що результатом роботи майстра є знання, вміння та навички учнів, які особливо під час виробничої практики знаходили вираз у конкретних якісних показниках їхньої навчально-виробничої діяльності, у виконанні норм часу, у

додержанні технічних вимог до виробів та дотриманні правил техніки безпеки праці. Все це, як свідчить проведене дослідження, було об'єктом для контролю керівництвом училища та робітниками відділу технічного навчання на підприємстві.

Користь внутрішньоучилищного контролю засвідчують матеріали тогочасної преси, на сторінках якої постійно розкривався досвід його реалізації під час виробничої практики. Так, у деяких училищах результати контролю та аналізу занять записувались у спеціальні журнали, які були заведені кожним майстром виробничого навчання. На перших сторінках журналу фіксувались результати загального контролю (стан плануючої документації, виконання навчального плану та програми, стан навчальної документації, наявність дидактичного матеріалу і т. ін.), далі містився аналіз уроків. Перевірка сформованих вмій та навичок під час виробничої практики проводилась за допомогою хронометражу робочих прийомів учнів робітниками відділу нормування базового підприємства. Результати його заносились до спеціальної відомості, яка згодом здавалась до навчальної частини для аналізу. З метою контролю якості продукції, що вироблялась учнями, залучалися робітники відділу технічного контролю базового підприємства. Зазначимо, проведення систематичного контролю суттєво впливало на результати роботи учнів, про що свідчить їхня успішність: якщо у 1971-1972 н. р. вона складала 96,5%, то в 1972-1973 н. р. зросла до 98,6% [7, с. 55-56].

Якість контролю залежала також від його раціональної організації. Так, матеріали тогочасної педагогічної преси свідчать, що в училищах розроблялись графіки контролю виробничої практики керівниками навчальних закладів. Вони здійснювали контроль (5-8 разів за час практики), результати контролю заносили до спеціальних журналів. Наприкінці практики всі училища подавали до управління звіти про підсумки її проведення та пояснювальні записки, в яких було відображено позитивне та негативне в організації виробничої практики, а також заходи щодо усунення недоліків. Відділ узагальнював ці матеріали і виносив їх на обговорення на навчально-методичну нараду із запрошенням директорів, їхніх заступників та старших майстрів, за результатами чого приймалися відповідні рішення [3, с. 27-28].

Така складна система контролю сприяла більш ретельному підходу до організації виробничої практики та поглибленому її аналізу керівництвом училища, а також прийняттю більш оптимальних рішень, спрямованих на послідовне усунення існуючих недоліків.

У ході дослідження виявлено і негативні сторони здійснення контролю. Так, аналіз довідки „Про стан планування виробничої діяльності в навчальних закладах Херсонського обласного управління профтехосвіти”, навпаки висвітлює саме негативні наслідки неякісного проведення внутрішньоучилищного контролю за процесом виробничої практики. Так, у результаті несистематичного здійснення контролю керівництвом навчального закладу, згідно матеріалів цієї довідки, програма виробничої практики не була виконана, оскільки учні групи „кравців” (майстер виробничого навчання Г. Попова) ТУ №2 в період з 16.01.79 по 06.02.79 шили фартухи замість передбачених пальто [15, арк. 80].

Але загальну позитивну тенденцію засвідчують цікаві пропозиції щодо контролю за діяльністю майстра виробничого навчання під час проведення виробничої практики на підприємстві. Так, було запропоновано ввести обов'язкові відгуки інженерно-технічних працівників підприємства про роботу кожного майстра, група якого проходила виробничу практику, що сприяло підвищенню відповідальності майстра за весь процес її проведення. На наш погляд, висунута пропозиція мала сенс, оскільки спрямовувала майстра більш професійно виконувати свою справу [1, с. 45].

Отже, користь внутрішньоучилищного контролю полягала в систематичному його здійсненні керівництвом училища та підприємства, що сприяло послідовному зростанню педагогічної майстерності інженера-педагога, розвитку його інтелектуальних та моральних якостей, що інтегрувалося в доцільності побудови навчального процесу під час виробничої практики і відбивалося на формуванні знань, вмінь та навичок в учнів.

Проведене дослідження свідчить, що у професійно-технічних закладах не менш важлива роль відводилась здійсненню контролю майстром виробничого навчання за присутністю учнів на заняттях та виконання ними встановлених норм вироблення (ведення облікової документації); за організацією праці та виробничої діяльності учнів; за рівнем знань та вмінь учнів, тобто повноти, міцності та правильності їх використання в процесі виробничої діяльності; за якістю виконання навчально-виробничих завдань.

У ході наукового пошуку встановлено, що важливим завданням для майстра у ході контролю було виявлення результатів навчання та кваліфіковане оцінювання праці учнів, що здійснювалось на підставі критеріїв, які були наведені в нормативних документах. Основними критеріями були якість роботи, продуктивність праці, дотримання технологічного режиму, що вимагався на підприємстві, правильність прийомів праці, організація та культура праці учнів, вміння використовувати обладнання, інструменти, пристрої, виконання вимог техніки безпеки тощо.

Аналіз архівних документів [16, арк. 26; 19, арк. 79] дозволяє констатувати, що контроль за якістю пошитих виробів під час виробничої практики здійснювали майстер виробничого навчання та контролер по якості. Так, виготовлену учнем продукцію спочатку перевіряв майстер групи і в залежності від її якості та часу, що був витрачений на виготовлення, виставляв учню оцінку. Після цього продукцію приймав контрольний майстер, який згідно вимог галузевих стандартів визначав її гатунок.

Здійснення майстром регулярного контролю за результатами діяльності учнів поступово привчало їх до здійснення самоконтролю, за рахунок чого відбувалося формування культури праці, яка забезпечувала акуратне виконання робіт, додержання визначених правил і норм, а також найбільш раціональний темп та ритм у роботі, що було необхідним для якісної та продуктивної праці.

Недостатній контроль з боку майстра виробничого навчання, як свідчать архівні документи, зокрема довідка „Про результати перевірки стану організації виробничої практики учнів навчальних закладів Житомирського обласного управління профтехосвіти”, призводив до того, що деякі учні не мали щоденників обліку навчально-виробничих робіт, не знали та не виконували норми вироблення продукції, порушували трудову дисципліну [13, арк. 56].

Суттєвим напрямком контролю під час виробничої практики була також перевірка майстром виробничого навчання щоденника обліку навчально-виробничих робіт, який заповнювався учнями. Перевірка щоденника давала відомості про рівень виконання учнем програми виробничої практики та встановлених норм виготовлення виробів, що істотно відбивалось на подальшому оцінюванні роботи учня. Користь ведення щоденників учнями полягала також і в тому, що під час його перевірки майстер виявляв існуючі недоліки в організації їхньої праці, завдяки чому вдавалось, наприклад, підвищити відповідальність наставника за навчання практикантів, а також повністю усунути випадки використання учнів на роботах, що не відповідали програмі практики.

У ході дослідження встановлено, що не менш важливим напрямом контролю у ході виробничої практики був облік майстром виробничого навчання наявності учнів на

заняттях, що відмічалось у журналах з виробничого навчання та у відомості табельного обліку явки учнів на виробничу працю. Ці заходи дозволяли виявляти причини неявки та запізнень учнів і приймати необхідні міри для своєчасного виправлення ситуації.

Дуже важливим різновидом контролю під час виробничої практики також було проведення для учнів кваліфікаційних екзаменів на заключному етапі виробничої практики, за результатами яких кваліфікаційна комісія встановлювала учню кваліфікаційний розряд. Як свідчить аналіз матеріалів педагогічної преси, наприклад, іспит у ПТУ №40 м. Харкова здійснювався у формі ярмарку випускників, де були присутні представники управління з питань торгівлі та побуту, обласної державної адміністрації, керівники підприємств, а також представники райдержадміністрацій міста і області. Випускний екзамен проводився у формі показових виступів з демонстрацією одягу. І вже на ярмарку учні отримували пропозиції, щодо майбутнього місця роботи [5].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, постійний контроль за діяльністю учнів під час виробничої практики привчав їх до регулярної праці та дисципліни, виробляв звичку до ритмічної систематичної роботи, сприяв зосередженню уваги на роботі та підвищував відповідальність за виконання кожного завдання. Системний багатоступеневий контроль інспекторами, керівниками підприємства, училища та майстрами виробничого навчання є необхідною і важливою умовою для удосконалення організації виробничої практики і потребує постійного здійснення шляхом використання різноманітних форм та методів, завдяки чому своєчасно виявляються недоліки в навчально-виховному процесі, надається кваліфікована допомога його учасникам.

Література

1. Авдеев А. Учащиеся пришли на практику // Профессионально–техническое образование. – 1980. – №4. – С. 44 – 45.
2. Горяинов М.А., Колесник М.Г. Организация и методика контроля за учебно-воспитательной работой в профессионально-технических училищах. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш. шк., 1975. – 255 с.
3. Григорьев Т. Производственная практика будущих механизаторов // Профессионально-техническое образование. – 1978. – №7. – С. 27 – 28.
4. Гусев В. Группа на производственной практике // Профессионально-техническое образование. – 1968. – №9. – С. 26 – 27.
5. Дорофеев О. Удосконалення економічного механізму діяльності профтехучилища // Професійно-технічна освіта. – 2000. – №3. – С. 31 – 32.
6. Рогушина З.В., Соколов А.Г., Белов Ю.П. Организация контроля за учебным процессом в профтехучилище. – М.: Высш. шк., 1984. – 103 с.
7. Сборник методических материалов второй всесоюзной конференции по научной организации учебно-воспитательного процесса в учебных заведениях профтехобразования. – М.: Высш. шк., 1975. – 231 с.
8. Соловьев Н.П. Новый этап в развитии системы профессионально-технического образования (основные направления развития советской пофтехшколы в 1966-1979 гг.). – М.: Высш. шк., 1980. – 239 с.
9. Шамков Н.А. Педагогические основы производственной практики учащихся ПТУ. – М.: Высш. шк., 1989. – 78 с.

10. Шестаков Н.В., Колесник М.Г. Организация и методика инспектирования профессионально-технического образования: Метод. пособ. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш. шк., 1988. – 119 с.
11. ЦДАВОВ України Ф. 4609. Оп. 1. Спр. 659. Справка „О состоянии производственной практики учащихся городских профессионально-технических училищ в цехах предприятий и на стройках в Харьковском областном управлении профессионально-технического образования”. - 1964. – арк. 12-25.
12. ЦДАВОВ України Ф. 4609. Оп. 1. Спр. 869. Докладная записка „Об итогах учебной работы городских и технических училищ Луганской области за 1968-1968 учебный год”. 1969. – арк. 164-195.
13. ЦДАВОВ України Ф. 4609. Оп. 1. Спр. 1504. Справка „О результатах проверки состояния организации производственной практики учащихся учебных заведений Житомирского областного управления профтехобразования”. – 1977. – арк. 54-60.
14. ЦДАВОВ України Ф. 4609. Оп. 1. Спр. 1597. Справка „О ходе выполнения постановлений Президиума Верховного Совета Украинской ССР от 22.07.1977 г. „О состоянии и мерах по улучшению подготовки рабочих высокой квалификации в профессионально-технических учебных заведениях в республике в свете решений XXV съезда КПСС””. – 1978. – арк. 37-75.
15. ЦДАВОВ України Ф. 4609. Оп. 1. Спр. 1676. Справка „О состоянии планирования производственной деятельности в учебных заведениях Херсонского областного управления профтехобразования”. – 1979. – арк. 77-82.
16. ЦДАВОВ України Ф. 4609. Оп. 1. Спр. 1749. Пояснительная записка к отчету „Об итогах работы училищ Днепропетровской области за 1979-1980 учебный год”. – 1980. арк. 24-28.
17. ЦДАВОВ України Ф. 4609. Оп. 1. Спр. 1750. Пояснительная записка к статистическому отчету „Об итогах учебной работы технических училищ Днепропетровского областного управления за 1979-1980 учебный год”. – 1980. – арк. 29-52.
18. ДАХАО Ф. 5667. Оп. 1. Спр. 708. Наказ обласного управління професійно-технічної освіти при Раді Міністрів Української РСР №759 від 11.10.1961. – 1961. – арк. 5-8.
19. ДАХАО Ф. 5667. Оп. 1. Спр. 769. Объяснительная записка к статистическому отчету „Об итогах учебной работы Харьковского технического училища №4 за 1961-1962 учебный год”. – 1962. – арк. 78-90.

Попова Т.І.

Реалізація контролю за процесом виробничої практики у другій половині ХХ століття

У статті розглянуто систему контролю виробничої практики у професійно-технічних училищах швейного профілю у другій половині ХХ століття; виявлено заходи, що поліпшували його якість, схарактеризовано діяльність інспектора, керівників навчального закладу, майстра виробничого навчання щодо здійснення контролю.

Попова Т.И.

Реализация контроля за процессом производственной практики во второй половине ХХ века

В статье рассмотрена система контроля производственной практики в профессионально-технических училищах швейного профиля во второй половине ХХ века;

выявлены мероприятия, которые улучшали его качество, охарактеризована деятельность инспектора, руководителей учебным заведением, мастера производственного обучения, относительно осуществления контроля.

Попова Т.

Education of Students During Industrial Training (Second Half of the XX Century)

The article deals with the methods, forms, and ways of educational work during industrial practical carried out by all the participant of the training process both in the academic and after-classes time which resulted in the formation of labour, moral and aesthetic features of students that was expressed through students' attitude to the collective, fulfilling professional duties and establishing high social activeness.

Стаття надійшла до редакції 21.01.2008р.